

16.2.2022

Julkisen hallinnon tieto- ja viestintätekninen osasto

Julkisen hallinnon toiminnan kehittämisen arkkitehtuuriyhteistyöryhmä

Aika ti 8.2.2022 klo 9:00 – 12:00

Paikka Etäkokous, *etäkokoustiedot kalenterikutsussa*

Osallistujat

Tommi Oikarinen	tietohallintoneuvos, valtiovarainministeriö (varapj)
Janne Juhala	johtava asiantuntija, valtioneuvoston kanslia
Jari Jauhiainen	erityisasiantuntija, oikeusministeriö
Ismo Parviainen	johtava asiantuntija, sisäministeriö
Aulikki Pakanen	neuvotteleva virkamies, puolustusministeriö
Jani Heikkinen	neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö
Tomi Kytölä	erityisasiantuntija, opetus- ja kulttuuriministeriö
Mika Tuikkanen	erityisasiantuntija, maa- ja metsätalousministeriö, Päivi Virtasen sijaisena
Jan Elho	järjestelmäasiantuntija, liikenne- ja viestintäministeriö, Tiina Kauniston sijaisena
Päivi Tommila	neuvotteleva virkamies, työ- ja elinkeinoministeriö
Juha Järvinen	erityisasiantuntija, ympäristöministeriö, Saku Härkösen sijaisena
Taina Nurmela	projektipäällikkö, Helsingin kaupunki
Tiia Ojala	vanhempi tietohallintosuunnittelija, Tampereen kaupunki
Piia Wollstén	kehittämispäällikkö, Espoon kaupunki
Katja Penttinen	projektipäällikkö, Kuopion kaupunki
Ethel Eriksson	Chief Digital Officer, Sipoon kunta
Jari Ylikoski	erityisasiantuntija, Suomen kuntaliitto; Tommi Karttaavin sijaisena
Mika Rauhala	tietohallintojohtaja, Koulutuskeskus Salpaus
Suvi Remes	neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö, pääsihteeri
Heikki Talkkari	neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö, sihteeristö
Arja Terho	finanssineuvos, valtiovarainministeriö, sihteeristö

	Jaana Nevalainen	erityisasiantuntija, Suomen kuntaliitto, sihteeristö
Asiantuntijat	Mikko Kuoppala Anita Juho Olli-Pekka Rissanen Mikael af Hällström	neuvotteleva virkamies, työ- ja elinkeinoministeriö erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö johtava asiantuntija, valtiovarainministeriö kehittämisen asiantuntija, Verohallinto
Poissa	Sami Kivivasara Jyrki Paloposki Markku Heinäsenaho Janne Pulkkinen Ari Ylinärä Anu Maksimow Matti Sarén Antti Helin Katja Väänänen	lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö (pj) tietohallintopäällikkö, ulkoministeriö tietohallintopäällikkö, sosiaali- terveysministeriö IT-innovaatioyksikön päällikkö, Kansaneläkelaitos kehittämispäällikkö, Oulun kaupunki arviointiylilääkäri, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri; Teppo Heikkilän sijaisena rehtori, Kajaanin ammattikorkeakoulu erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö

Julkisen hallinnon toiminnan kehittämisen arkkitehtuuriyhteistyöryhmän (VN\13409\2020) toimikauden 01.10.2020–31.12.2023 kahdeksannen kokouksen muistio.

1. Kokouksen avaus (klo ~9:00–09:10)

Kokouksessa puheenjohtajana toimiva varapuheenjohtaja avasi kokouksen. Todettiin, että läsnäolijat todetaan Teams-osallistujalistauksen avulla. Asialistan toimittamisen jälkeen on tullut useita muutoksia kokousosallistujiin, ja ne huomioidaan muistioon. Jäsenmuutosten osalta valmistelussa on uusi asettaminen.

2. Asialistan hyväksyminen (klo ~09:10)

Asialista on toimitettu yhteistyöryhmälle 26.1.2022. Liitteitä on täydennetty kokouspäivämäärään saakka. Puheenjohtaja esitti valmistelijan pyynnöstä puheenvuorolisäystä asialistan kohtaan 7.

Päätös: Hyväksyttiin kokouksen asialista edellä esitetyn tavoin muutettuna.

3. TE-palvelut 2024 -uudistus (klo ~09:10-10.00)

Yhteistyöryhmän tehtävänä on käsitellä julkisen hallinnon digitaalisiin palveluihin ja tiedonhallintaan vaikuttavia kehittämissuunnitelmia ja -toimenpiteitä ja arvioida niiden vaikutuksia toiminnan kehittämiseen ja tiedonhallinnan järjestämisen nykytilaan.

Marinin hallitusohjelmassa on linjattu TE-palveluiden siirrosta paikallistasolle. Linjaus liittyy hallitusohjelman työllisyystavoitteeseen ja kuntien vastuun vahvistamiseen työllisyyspalveluissa. Työllisyyspalvelut on tarkoitus siirtää kuntien vastuulle vuoden 2024 aikana. Uudistuksen tavoitteena on palvelurakenne, joka edistää parhaalla mahdollisella tavalla työntekijöiden nopeaa työllistymistä ja lisää työ- ja elinkeinopalvelujen tuottavuutta, saatavuutta, vaikuttavuutta ja monipuolisuutta.

Käsitellään uudistuksen suunnitelma ja valmistelun tilanne.

Liite 1. Esittely (kalvot)

Liite 2. Tausta-aineisto

Alustus: Mikko Kuoppala, työ- ja elinkeinoministeriö

Päätösesitys: Käydään keskustelu vaikutuksista alustuksen ja taustamateriaalin pohjalta. Kirjataan huomiot ehdotuksen jatkovalmistelua varten ja yhteistyöryhmälle informoitavaksi taustaorganisaatiolle ja verkostoille.

Kuoppala alusti TE-palvelut 2024 -uudistuksen taustasta, tavoitteista ja valmistelun kokonaisuudesta sekä valmistelun aikataulusta. Alustuksessa todettiin myös keskeiset valmistelussa olevat säädösmuutokset ja kuvattiin erityisesti tiedonhallintaan vaikuttavat ehdotukset. Lisäksi käytiin läpi muutoksen tietovarantoja ja -järjestelmiä koskevaa valmistelua sekä valmistelun liitoksia muuhun julkisten palveluiden kokonaisuuteen ja niissä käynnissä oleviin keskeisiin muutoksiin.

Päätös: Käytiin keskustelu erityisesti uudistuksen tiedonhallinnan vaikutuksista. Keskustelussa tuotiin esiin seuraavaa jatkovalmistelua varten ja informoitavaksi yhteistyöryhmän taustaorganisaatiolle ja verkostoille:

- Kuntien näkökulmasta on useita suuria uudistuksia käynnissä samaan aikaan, tämä nyt esitetyn rinnalla esimerkiksi hyvinvointialueiden perustaminen ja niiden toiminnan käynnistyminen; on huolta valmistelun aikataulun riittävydestä.
- Eri uudistusten kautta rakentuvasta kokonaisuudesta tulisi saada parempi kuva, johon työllisyyspalveluja koskeva edotus olisi mahdollista sijoittaa. Kokonaisuuden muodostaminen edellyttäisi hallinnonalojen välistä yhteistyötä.
- Yhteisesti pidettiin tärkeänä löytää ehdotuksen suunnittelua ja toimeenpanoa varten toimiva, tarpeeseen vastaava valtio-kunta-yhteistyömalli ja tiivistää yhteistyötä vuosille 2022-2023.
- Koska uudistuksella tehtävien järjestämisvastuuta ollaan siirtämässä kunnille, on tärkeää, että kunnat osallistuvat yhteisten arkkitehtuurien suunnit-

teluun, vaikka sillä ei ole enää suoraa vaikutusta valmisteltuihin sääntelyehdotuksiin. Yhteisellä suunnittelulla voidaan edelleen auttaa ehdotuksen toimeenpanoa kunnissa.

- Kun ehdotus siirtää järjestämisvastuun kuntien yhteistoiminnassa toteuttavaksi, on yhteistoimintaan liittyvät erityispiirteet, muun muassa eri kuntien toimivallan osalta, syytä ottaa huomioon tehtävien ohjausmalleissa sekä kansallisella että paikallisella tasolla.
- Alustajaa kiitettiin esityksestä ja ehdotettiin, että arkkitehtuuriryhmän asiantuntemus on muutoksen jatkosuunnittelussa käytettävissä, muun muassa myöhemmin tuotettavien arkkitehtuurikuvausten käsittelyyn.

4. Automaattista päätöksentekoa koskevan lainsäädännön uudistaminen (klo ~10:00–10:50)

Yhteistyöryhmän tehtävänä on käsitellä julkisen hallinnon digitaalisiin palveluihin ja tiedonhallintaan vaikuttavia sääntelyehdotuksia ja arvioida niiden vaikutuksia toiminnan kehittämiseen ja tiedonhallinnan järjestämisen nykytilaan.

Valtiovarainministeriö asetti 30.3.2021 työryhmän ajalle 1.4.2021-30.9.2022 selvittämään julkisen hallinnon tietojärjestelmiä koskevan sääntelyn kehittämistarpeita sekä tekemään ehdotukset tarvittavasta lainsäädännön uudistamisesta. Työryhmän tavoitteena on tarkistaa julkisen hallinnon tietojärjestelmien sääntelyä, jolla varmistetaan hyvän hallinnon ja oikeusturvan sekä virkavastuun toteutuminen, erityisesti automaattisessa päätöksenteossa.

Ehdotusten vaikutusten arviointi: yhteistyöryhmän ennakotehtävässä antamien vastausten ja valmistelussa tehdyn arviointiluonnoksen läpikäynti.

Liite 3. Ehdotusten vaikutusarvioinnin luonnos (kalvot)

Liite 4. Automaattista päätöksentekoa koskevan sääntelyehdotuksen vaikutusten arvioinnin kysely

Liite 5. Automaattista päätöksentekoa koskeva sääntelyluonnos

Liite 6. Automaattista päätöksentekoa koskevan sääntelyehdotuksen vaikutusten arvioinnin kyselyn jakelu

Alustus: Tommi Oikarinen & Antti Helin, valtiovarainministeriö

Päätösesitys: Kokouksessa kirjatut huomiot ja ennakotehtävässä annetut vastauksen huomioidaan hallituksen esityksen valmistelussa. Kirjataan huomiot yhteistyöryhmälle informoitavaksi taustaorganisaatiolle ja verkostoille.

Oikarinen alusti sääntelyehdotuksen valmistelun tilanteesta ja aikatauluista. Käytiin läpi keskeiset digipalvelulakiin ja tiedonhallintalakiin sisällytettävät ehdotukset

ja niihin ennakkotehtävän kautta yhteistyöryhmältä ja muilta viranomaisilta saadut huomiot.

Päätös: Käytiin keskustelua keskeisistä ehdotuksista ja niiden vaikutuksista. Keskustelussa tuotiin esiin seuraavaa jatkovalmistelua varten ja informoitavaksi yhteistyöryhmän taustaorganisaatiolle ja verkostoille:

- Nykytilassa automaatiota käytetään paljon myös päätöksentekoa tukevissa toiminnoissa (mm. tietojen kokoamisessa ja analysoinnissa), jonka vuoksi on tärkeää, että ehdotuksen sääntelyala on riittävän selvä soveltajille.
- Ehdotettu vaatimus automatisoidun toimintaprosessin käyttöönottopäätöksen tekemisestä esittelystä saattaa rajata nykyisten päätöksentekomenettelyiden käyttöä. Esimerkiksi kunnissa on päätöksentekoa delegoitu viranhaltijalle siten, ettei päätöstä tehdä esittelystä.
- Hyvin toteutetusta ja kattavasta tiedonhallintamallissa olisi lain tarkoittamaa automaattista päätöksentekoa toteuttavat prosessit tunnistettavissa. Tiedonhallintamallissa tulisi myös kuvata lakiehdotuksessa esitetyt prosessiin liittyvät vastuut ja dokumentaatiovaatimukset.
- Keskeistä olisi, että ehdotuksella saadaan muodostettua yhteisesti hyväksytyt vaatimukset ja yhteiset säännöt, minkä varassa kehittämistä voidaan toteuttaa pitkäjänteisesti ja siten, että myös markkinat pystyvät sopeutumaan vaatimukseen.
- Muistutettiin valmistelulle, että ehdotuksella tulee olemaan kustannusvaikutuksia.
- Jatkovalmistelussa tulee vielä tarkentaa vaatimusten voimaantuloaikataulua, jotta vaikutukset resursseihin, määrärahoihin ja nykyisiin järjestelmiin voidaan hallinta.
- Varautumista koskevien ehdotusten käsittelyn yhteydessä nousi esiin tarve käsitellä jatkuvuuden varmistamisen, varautumisen ja toipumisen teemaa tiedonhallinnassa laajemmin yhteistyöryhmän työssä. Sovittiin, että huomioidaan toive digitaalisen turvallisuuden kokonaiskuvan käsittelystä syksyn kokoussuunnittelussa.

5. Tauko (klo ~10.50–11:00)

Ei pidetty taukoa.

6. Digitoimisto ja Suomen Digitaalinen kompassi (klo ~11.00–11:40)

Yhteistyöryhmän tehtävänä on käsitellä julkisen hallinnon digitaalisiin palveluihin ja tiedonhallintaan vaikuttavia kehittämissuunnitelmia ja -toimenpiteitä ja arvioida niiden vaikutuksia toiminnan kehittämiseen ja tiedonhallinnan järjestämisen nykytilaan.

Syksyllä 2021 asetettiin Digitalisaation, datatalouden ja julkisen hallinnon kehittämisen ministeriyöryhmä ohjaamaan digitalisaation, tieto- ja teknologiapolitiikan sekä datatalouden kehittämistä sekä koordinoimaan näihin liittyviä toimenpiteitä ja tilannekuvaa. Ministeriyöryhmän yhteydessä toimii digitalisaation ja datatalouden vastuualuetta koskeva yhteistyöryhmä, digitoimisto. Digitoimisto huolehtii ministeriöiden välisestä yhteistyöstä sekä digitalisaation ja datatalouden edistämisestä. Ministeriryhmä on päättänyt Suomen digitaalisen kompassin laatimisesta kevään 2022 aikana. Tavoitteena on luoda digitalisaatiolle ja datataloudelle yhteinen kansallinen visio ja tavoitteet vuoteen 2030.

Käsitellään Suomen Digitaalisen kompassin valmistelun tilanne.

Liite 7. Esittely (kalvot)

Liite 8. Tausta-aineisto

Alustus: Olli-Pekka Rissanen, valtiovarainministeriö

Päätösesitys: Käydään keskustelu. Kirjataan huomiot ehdotuksen jatkovalmistelua varten ja yhteistyöryhmälle informoitavaksi taustaorganisaatiolle ja verkostoille.

Rissanen alusti Digitaalisen kompassin tavoitteesta, Suomen visio 2030, ja valmistelun tilanteesta sekä digiasioiden yhteistyö- ja koordinaatorakenteesta ja sidosryhmäyhteistyöstä.

Päätös: Käytiin keskustelua Digitaalisen kompassin Julkiset palvelut -kärjen tuoreesta luonnosehdotuksesta. Keskustelussa tuotiin esiin seuraavaa jatkovalmistelua varten:

- Visiossa tärkeää olisi julkisten palveluiden osalta erityisesti koko palveluketjun huomiointi ja yhteentoimivuuden tärkeys sen reunaehtona. Aiemmin kehittäminen on saattanut loppua, kun seuraavaa tahoja ei ole ollut palloa otamaan.
- Hallinnon ”ihmiskeskeistämistä” pidettiin mainiona tavoitteena. Ihmiskeskeytyksen saaminen hallintoon on kuitenkin kulttuurinen muutos, ja siten vaikeampi asia kuin esimerkiksi palveluiden automatisointi ja digitalisointi; se linkittyy myös rakenteiden muutokseen. Ihmiskeskeytyks ei ole uusi asia, mutta nyt ehkä paremmat edellytykset vastata tähän haasteeseen.

7. Julkisen hallinnon tiedonhallintakartta (klo ~11:40–11:55)

Yhteistyöryhmän tehtävänä on toimia valtiovarainministeriön tukena tiedonhallintalain (906/2019) 6 §:ssä tarkoitetun tiedonhallintakartan ylläpidossa ja edelleen kehittämisessä.

Käydään läpi tiedonhallintakartan valmistelun tilanne.

Liite 9. Tiedonhallintakartan valmistelun tilanne ja sisältö

Alustus: Suvi Remes, valtiovarainministeriö

Päätösesitys: Käydään keskustelu. Kirjataan huomiot ehdotuksen jatkovalmistelua varten ja yhteistyöryhmälle informoitavaksi taustaorganisaatiolle ja verkostoille.

Päätös: Todettiin tiedonhallintakartan valmistelun tilanne siten, että kartan ensimmäinen versio on julkaisu vapaaseen käyttöön tutkihallintoa.fi-palvelussa. Yhteistyössä valmistellaan jo aineistotäydennyksiä. Merkittiin tiedoksi kartan hyödyntämistä ja jatkokehitystoiveita virittelevä Verohallinnon puheenvuoro ja lisättiin materiaali liitteeksi 10. Keskustelussa tuotiin esiin seuraavaa jatkovalmistelua varten:

- Hallinnossa on hyviä digitaalisia palveluita yhden viranomaisen sisällä, mutta asiakasnäkökulman aidossa huomioimisessa on vielä tekemistä. Asiakkaan näkökulmasta tarvitaan viranomaisen rajat ylittäviä kokonaisuuksia, joissa tietoa saadaan käyttöön ja palvelukehitystä tehdään yhteistyössä muiden kanssa. Tiedon yhteentoimivuus on tärkeä nosto ja vielä on paljon tekemistä semanttisen yhteentoimivuuden kehittämisessä ei-organisaatiolähtöisesti.

8. Muut asiat (klo ~11:55)

Muita asioita ei käsiteltävänä.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.05.

Liitteet / Bilagor

Liite 1. TE-palvelut 2024 -uudistus, esittelykalvot

~~Liite 2. TE-palvelut 2024 -uudistus, tausta-aineisto~~

Liite 3. Automaattinen päätöksenteko, ehdotusten vaikutusarvioinnin luonnos (kalvot)

Liite 4. Automaattista päätöksentekoa koskevan sääntelyehdotuksen vaikutusten arvioinnin kysely

Liite 5. Automaattista päätöksentekoa koskeva sääntelyluonnos

Liite 6. Automaattista päätöksentekoa koskevan sääntelyehdotuksen vaikutusten

arvioinnin kyselyn jakelu

Liite 7. Digitaalinen kompassi, esittelykalvot

Liite 8. Digitaalinen kompassi, tausta-aineisto

Liite 9. Tiedonhallintakartan valmistelun tilanne ja sisältö

Liite 10. Tiedon yhteentoimivuus, ekosysteemit ja datatalous, alustuskalvot

Jakelu / Sändlista

Yhteistyöryhmän jäsenet

Tiedonhallinnan yhteistyöryhmien sihteeristö